

A SZAKKÉPZÉS ELLENŐRZÉSI RENDSZERE

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet alapján.

[Bevezetés]

A szakképzés ellenőrzése a köznevelés ellenőrzési rendszerétől eltérően – hatósági ellenőrzésből és a minőségirányítási rendszer külső értékeléséből áll.

A hatósági ellenőrzés célja a szakképző intézmény, illetve a szakképzési alapfeladat-ellátás tekintetében jogszabályban, illetve végrehajtható döntésben meghatározott rendelkezései betartásának ellenőrzése. A hatósági ellenőrzést a fővárosi és megyei kormányhivatal, mint szakképzési államigazgatási szerv hivatalból vagy a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezése alapján folytatja le az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerint.

A minőségirányítási rendszer külső értékelése a szakképző intézmény képzési tevékenysége minőségének folyamatos javítását és a szakképző intézmény által kialakított minőségirányítási rendszer működtetésére vonatkozó visszacsatolást szolgálja. A külső értékelést az IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Zárt-körűen Működő Részvénytársaság a szakképző intézmény megbízásából végzi.

I.

[Az ellenőrzések rendszere]

A szakképzés ellenőrzési rendszere:

- a) hatósági ellenőrzésből és
- b) a minőségirányítási rendszer külső értékeléséből áll.

[Hatósági ellenőrzés]

A hatósági ellenőrzést a jogszabályban foglalt rendelkezések betartásának és a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítésének ellenőrzése céljából kell végezni.

A hatósági ellenőrzést a szakképzési államigazgatási szerv hivatalból vagy a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére végzi. Ha a szakképzési államigazgatási szerv a hatósági ellenőrzés során azt észleli, hogy az akkreditált vizsgaközpontként is működő szakképző intézmény a szakmai vizsga megszervezésére, lebonyolítására vonatkozó rendelkezéseknek nem felel meg, arról tájékoztatja a nemzeti akkreditálásról szóló törvény szerinti akkreditáló szervet.

A duális képzőhely szakképzésialapfeladat-ellátásának hatósági ellenőrzését a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara hivatalból, illetve a szakképző intézmény vagy a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére végzi.

A hatósági ellenőrzés kiterjed:

- a tevékenység folytatására,

- a törvényes és szakszerű működésre,
- az egyenlő bánásmód követelményére,
- a szakképző intézmény szakmai programjának kialakítására és végrehajtására,
- az osztály-, csoportlétszáma, a tanulói balesetvédelemre, a tanulói óraterhelésre,
- a tanulmányok alatti vizsga és az állami vizsga megszervezésére, lebonyolítására,
- az intézményvezetők, illetve az oktatók alkalmazásának feltételeire,
- a kötelező tanügyi nyilvántartások vezetésére és valódiságára,
- a minimális (kötelező) eszközök és felszerelések meglétére,
- a szakképzésben való ingyenes részvétel, a tankönyvek és más tanulói felszerelések biztosítására,
- a fegyelmi eljárás megszervezésére, lefolytatására és a döntéshozatalra,
- a fenntartó jogszabályban meghatározott feladata ellátására vonatkozó rendelkezések megtartását.

A duális képzőhely hatósági ellenőrzésében részt vesz azon szakképző intézmények közül legalább egynek a képviselője, amellyel a szakirányú oktatásban részt vevő tanuló tanulói jogviszonyban, illetve képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonyban áll.

Ha a duális képzőhely a foglalkozási napló vezetésének és ellenőrzésének rendjét megszegi, vele szemben a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara közigazgatási bírságot szab ki. Ha a duális képzőhely a foglalkozási napló vezetését a bírság kiszabását követően ismételten elmulasztja, a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara a duális képzőhelyet három évre eltilthatja a szakirányú oktatás folytatásától. Ha a foglalkozási napló vezetését a duális képzőhely csak valamely telephelyén mulasztotta el, az eltiltás csak a mulasztással érintett telephely tekintetében áll fenn.

A duális képzőhely szakképzésialapfeladat-ellátásának hatósági ellenőrzését a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara hivatalból, illetve a szakképző intézmény vagy a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére végzi.

A gyakorló szolgálatot a rendvédelmi szerv országos parancsnoka, rendvédelmi szakképző intézmények igazgatója, a gyakorló szolgálat végrehajtásában érintett rendvédelmi szerv vezetője és az általuk megbízott személyek – a rendvédelmi szerv országos parancsnoka által kidolgozott egységes szempontrendszer szerint – ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjed a képzési és kimeneti követelményekben és a gyakorló szolgálat tervében meghatározott feladatok megvalósulásának, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy és a rendvédelmi mentor tevékenységének szakszerűségének, jogszerűségének és eredményességének ellenőrzésére.

A rendvédelmi szakképző intézmény és a rendvédelmi szerv a gyakorló szolgálatot követően közösen értékeli a tapasztalatokat és megállapításaikról összefoglaló jelentést készítenek a rendvédelmi szerv országos parancsnokának.

A Kormány szakképzési államigazgatási szervként a fővárosi és megyei kormányhivatalt jelöli ki szakképző intézmény hatósági ellenőrzése tekintetében.

[Minőségirányítási rendszer külső értékelése]

A minőségirányítási rendszer külső értékelése keretében kell értékelni a szakmai tevékenységet és a szakképző intézmény alkalmazottjának munkáját. A külső értékelés eredményét a szakképző intézmény a honlapján nyilvánosságra hozza.

A minőségirányítási rendszer külső értékelését a szakképző intézmény úgy köteles megszervezni, hogy arra – a minőségirányítási rendszerének megfelelően – négyévenként legalább egyszer sor kerüljön.

A szakképző intézmény **külső értékelését** a szakképzési államigazgatási szerv **szakképzési minőségirányítási szakértők bevonásával a szakképzésért felelős miniszter által kiadott, nyilvános külső értékelési kézikönyv alapján végzi.** A szakképző intézmény külső értékelése a szakképző intézményre és a szakképző intézmény vezetőjének munkájára terjed ki.

Ennek keretében kell értékelni:

- a szakképzésialapfeladat-ellátást,
- az előző külső értékelés eredményét és az ahhoz kapcsolódó fejlesztési intézkedések megvalósulását
- előzetes dokumentumelemzés és helyszíni látogatás során – az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer alapján kidolgozott elvárásrendszer teljesülését, ennek keretében:
 - a folyamatok szabályozását és működését,
 - a szakképző intézmény önértékelési tevékenységét,
 - a fejlesztési tervek kidolgozását, megvalósítását és azok eredményességét,
- a szakképző intézmény által alkalmazott indikátorokat, az eredmények alakulását,
- szükség esetén foglalkozáslátogatással – az oktatók intézményi értékelési rendszere működésének hatékonyságát, a beavatkozó intézkedések megvalósítását,
- általános pedagógiai és vezetéselméleti szempontok szerint az igazgató munkáját, valamint
- a szakképző intézmény saját céljai megvalósulását

A külső értékelés módszere:

- dokumentumvizsgálat,
- foglalkozáslátogatás,
- megfigyelés
- és az interjú.

A **külső értékelés módszertanát**, az annak során használt eszközöket, valamint az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer alapján kidolgozott **egységes eljárást a szakképzésért felelős miniszter által kiadott külső értékelési kézikönyv tartalmazza.**

A külső értékelésről a szakképzési államigazgatási szerv indokolt összegző jelentést ad a szakképző intézménynek. A külső értékelésről adott összegző jelentést a fenntartóval is közölni kell. Az összegző jelentés a fenntartó számára javaslatot tehet vezetői intézkedésre és a cselekvési tervvel összefüggően a költségvetés módosítására. Az összegző jelentést a szakképző intézmény honlapján közzé kell tenni.

A külső értékelés alapján a szakképző intézmény cselekvési tervet készít, amelyet a szakképzési államigazgatási szerv véleménye alapján a fenntartó hagy jóvá.

II.

[Szankció súlyos jogszabálysértés, illetve szakmai jogszabálysértés esetén]

A szakképző intézményt a szakképzési államigazgatási szerv – a nem állami szakképző intézmény esetén a működési engedély visszavonásával egyidejűleg – **törli a szakképző intézmények nyilvántartásból**, ha a szakképző intézmény hatósági ellenőrzése vagy minőségirányítási rendszerének külső értékelése keretében **súlyos jogszabálysértést** vagy **szakmai jogszabálysértést** tárt fel.

A szakképző intézmények nyilvántartásából való törléssel egyidejűleg a szakképzési államigazgatási szerv kijelöli azt a szakképző intézményt, amely a megszűnt szakképző intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulók felvételét, illetve felnőttképzési jogviszonyban álló képzésben részt vevő személyekkel a felnőttképzési jogviszonyba a megszűnt szakképző intézmény helyére történő belépést nem tagadhatja meg. A szakképző intézményt úgy kell kijelölni, hogy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára a kijelölt szakképző intézményben a szakképzésben való részvétel ne jelentsen aránytalan terhet. A szakképzési államigazgatási szerv a szakképző intézmények nyilvántartásából való törlésről szóló végleges határozatot – törvényben meghatározott feladataik ellátása érdekében – megküldi a szakképzésért felelős miniszternek, a kijelölt szakképző intézménynek és fenntartójának, a megszűnt szakképző intézmény fenntartójának és annak a települési önkormányzatnak, amelyiknek a közigazgatási területén a szakképző intézmény székhelye található.

Súlyos jogszabálysértésnek minősül, ha

- a szakképző intézmény köztartozása meghaladja a szakképző intézmény éves költségvetésének felét és azt a fenntartó harminc napon belül nem fizeti ki, vagy részletfizetés kérése esetén nem fizetés miatt a fennálló tartozás egy összegben esedékessé válik,
- a szakképző intézménynek hat hónapot meghaladó lejárt tartozása van és a fenntartó nem tett intézkedéseket ennek rendezése érdekében,
- a szakképző intézmény a hatósági ellenőrzés keretében megállapított jogszabálysértést az első felhívást követően nem szünteti meg a határozatban megállapított határidőn belül,
- a fenntartó – a szakképző intézmény fenntartásával összefüggő – a törvénysértést az annak megszüntetésére történő felhívásban megállapított határidőig nem szünteti meg,
- a szakképző intézményben folyó nevelő és oktató munka a közbiztonságot, a közrendet, a közegészségügyet, a közérkölcset sérti vagy mások jogai, szabadságjogai ellen irányul,
- a szakképző intézmény a feladatainak ellátásához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

Szakmai jogszabálysértésnek minősül, ha:

- a szakképző intézmény működése – a szakképző intézmény által ellátott feladatoktól függően – a közismereti kerettanterv,
- a képzési és kimeneti követelmények,
- nevelés-oktatási program,
- az érettségi vizsgáról szóló kormányrendelet,
- a nemzetiség iskolai oktatásának irányelvét
- és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét sérti.

A szakképzés információs rendszerében közlést tesz a szakképző intézménnyel kapcsolatos – nyilvános megállapításokat tartalmazó – vizsgálatok, ellenőrzések felsorolását, idejét.

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a szakképzési minőségirányítási keretrendszert és a szakképző intézmény külső értékelésére, valamint a szakképző intézmény és a duális képzőhely ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokat, továbbá a foglalkozási napló vezetése és ellenőrzése rendjének megszervezéséért kiszabható bírság mértékét és a bírságkiszabás szempontjait.

III.

[Fenntartói ellenőrzés, értékelés]

A fenntartó **négyévenként legalább egy alkalommal ellenőrzi** a szakképző intézmény **gazdálkodását, működésének törvényességét és hatékonyságát, a szakmai munka eredményességét, a szakképző intézmény gyermekvédelmi tevékenységét és a tanulóbaesetek megelőzése érdekében tett intézkedéseket.**

Továbbá **értékeli** a szakképző intézmény **szakmai programjában meghatározott feladatok végrehajtását és az oktatói munka eredményességét.**

A fenntartó tanévenként legfeljebb egy alkalommal kötelezheti az igazgatót arra, hogy a szakképző intézmény tevékenységéről átfogó módon beszámoljon.

A fenntartó a honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza a szakképző intézmény munkájával összefüggő értékelését.